

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUDELLE

22.2.2018

helsinki.hao@oikeus.fi

Diaarinro: 08397/17/5402

Viite: Mountain Bike Club Finland ry, Korson Kaiku ry, Vantaan Latu ry ja Suomen Latu ry:n valitus koskien Silvolanmetsän luonnonsuojelualueen (alueen tunnus YSA238796) perustamispäätöstä

Vastaselityksen antavat Mountain Bike Club Finland ry, Korson Kaiku ry, Vantaan Latu ry ja Suomen Latu ry

Vastaselitys Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoon koskien Silvolanmetsän luonnonsuojelualueen perustamista

Esitämme vastaselityksenä seuraavaa

- 1) Katsomme, että allekirjoittajilla on valitusoikeus perustuen luonnonsuojelulain 61 §.

Luonnon virkistyskäytössä on kyse jokamiehenoikeudesta ja tarvittaessa sen käytön ohjaamisesta erilaisin keinoin. Koska suojelumääräykset koskevat jokamiehen etua ja oikeutta, näkemyksemme mukaan jokamiehellä pitää tällöin olla myös valitusoikeus. Alue on yleiskaavassa lähivirkistysaluetta. Valittajana olevien järjestöjen keskeinen tehtävä on jokamiehenoikeuteen perustuva, luonnon ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä virkistyskäyttö, sen harrastaminen ja siihen liittyvä kouluttaminen.

Luonnonsuojelulakia koskevassa hallituksen esityksessä nimenomaan todetaan, että valitusoikeutta tarkoituksella laajennetaan ympäristösyistä. Lakia on tulkittava sen mukaisesti. Esityksessä todetaan: *"Valittamiseen oikeutettuja yhteisöjä olisivat esimerkiksi Suomen luonnonsuojeluliiton, Natur och Miljön ja BirdLife Suomen piirijärjestöt ja paikallisyhdistykset sekä erilaiset kotiseutu- ja kaupunginosayhdistykset, asukasyhdistykset ja kylätoimikunnat. Luonnonsuojeluohjelmaa koskevista päätöksistä olisi valitusoikeus myös mainitunlaisilla valtakunnallisilla järjestöillä..."* Suomen Ladun paikallisyhdistyksellä (Vantaan Latu) on huomattavasti voimakkaampi suhde lähivirkistysalueeseen ja suojelualueen virkistyskäyttöön kuin vaikkapa kylätoimikunnalla.

Luonnonsuojelulain 61 §:ssä mainitaan luonnon- ja ympäristönsuojelujärjestöt, joilla myös olisi oikeus valitukseen. Suomen Latu on sellainen rakentaessaan ihmisen ja luonnon yhteyttä. Suomen Ladun strategian arvoissa todetaan:

"Ulkoilemme hyvinvoivassa ympäristössä nyt ja tulevaisuudessa"

Ulkoiluympäristöt ovat toimintamme perusedellytys. Omin lihasvoimin luonnossa saadut kokemukset vahvistavat kestävää luonto- ja ympäristösuhdetta. Vältämme tarpeetonta luonnon kulumista tai häirintää. Arvostamme lähiympäristöä ja luonnossa liikkumista. Nautimme ulkoilusta viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta siihen. Vaalimme jokamiehenoikeuksia ja -velvollisuuksia. Kaikessa toiminnassamme ohjaamme ulkoilijoita kokonaisvaltaisesti ympäristövastuullisiin toimintatapoihin."

Lähde: <https://www.suomenlatu.fi/ota-yhteytta/tietoa-meista.html>

2) Katsomme, että todellisia perusteita erityisesti pyöräilyn rajoittamiselle ei ole esitetty

Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus ei ole päätöksessään esittänyt yhtään perustetta sille, miksi jokamiehenoikeuteen perustuva pyöräily muualla kuin osoitetuilla reiteillä tulee kieltää. *"Liikkumis- ja mairinnousukielto tai -rajoitus edellyttää, että alueen eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sellaista vaatii."* (Luonnonsuojelulaki 18 §).

Maastopyöräilyä harrastetaan poluilla, metsäteillä ja vastaavilla urilla, ei poluttomassa ja peitteisessä maastossa tai varvikossa. Ulkoilevista ihmisistä valtaosa liikkuu poluilla, jos sellaisia on. Polkuihin siis kohdistuu yhtäläillä kävelyn ja pyöräilyn ympäristövaikutukset.

Keskeistä on se, että perustamispäätös kieltää pyöräilyn kokonaan niin kauan aikaa, kunnes pyöräilyreitit on osoitettu. Koska reittien perustamisen aikataulusta ei ole annettu mitään tietoa rauhoitusmääräyksissä, eikä asian valmistelustakaan ole tietoa, tilanne ei ole kestävä. Alueella pyöräilevät syyllistyisivät luonnonsuojelurikkomukseen. Reittien tulee olla osoitettuna jo rauhoitusmääräyksessä ja perustamispäätöksessä.

Silvolanmetsä on 29 ha kokoinen. Alueella on lehtoja ja runsaslahopuustoisia kangasmetsiä. Alueella todetaan olevan merkitystä lahopuusta riippuvaiselle kääpälajistolle. Jalan kulku tai pyöräily poluilla ei vaikuta lahopuuston määrään tai laatuun, ei myöskään kääpälajistoon. Kaatuneet puut estävät luonnostaan pyöräilyn.

Sammaleista mainitaan aarnisammal, joka kasvaa kallion koloissa ja juurionkaloissa. Suojelualueen perustamista koskevassa päätöksessä ei osoiteta, miten juuri pyöräily uhkasi sammalta enemmän kuin jalan kulku, juoksu tai vaikkapa suunnistus, jotka ovat alueella sallittuja. Maastopyöräilyä harrastetaan poluilla, ei peitteisessä maastossa.

Jos jonkin kasvinlajin suojelu edellyttää pienialaista liikkumiskieltoa, sellainen voidaan määrätä. Mutta näkemyksemme mukaan kävely ja pyöräily voivat olla yhtäläiset uhat pienialaisesti esiintyville kasveille.

"ELY-keskus katsoi Vantaan Kaupungin hakemusta käsitellessään että pyöräilyn rajoittaminen on lehtojen ja alueen muun kulumiselle herkan lajiston suojelun vuoksi perusteltua. Pyöräily maastossa on jo aiheuttanut haittaa luonnonsuojelualueen lajistolle."

Vantaan kaupunki ei ole perustellut ja eritellyt lajistoa tai haittoja, joiden perusteella erityisesti pyöräily jokamiehenoikeudella tulee kieltää (muualla kuin osoitetuilla reiteillä), mutta ELY-keskus tulkitsee että pyöräilyn rajoittaminen olisi perusteltua. Kun virkistysalueella näin voimakkaasti puututaan oikeuteen liikkua, täytyisi mielestämme ELY-keskuksen esittää väitteidensä tueksi

perusteluja siitä, minkä takia pyöräily alueen polustolla ja tiepohjilla kuluttaisi luontoa enemmän kuin kulku jalan.

Vastaselityksen allekirjoittajat ovat saaneet nähdäkseen Vantaan esittämän valokuvan, jossa yksittäisessä kosteassa painanteessa on jalanjalkia ja pyörän jälkiä pintakasvillisuudeltaan talleantuneessa rikkoutuneessa paikassa. Polku on levinnyt kuivemmille reuna-alueille. Kuva näyttää toteen vain sen, että molemmista liikkumistavoista jää kosteikkoon jäljet. Kuva ei osoita, että erityisesti pyöräily aiheuttaisi kulumisen. Vaadimme ELY-keskukselta perusteita tulkinnalleen pyöräilyn kulutusvaikutuksista kävelyyn verrattuna.

- 3) Pyöräily on monille vieras laji maastossa ja sen vaikutuksiin liittyy paljon ennakkoluuloja. Poluilla pyöräilyä pidetään toisinaan perusteettomastikin lähtökohtaisesti ympäristölle haitallisena. Kaikenlaisen kulkemisen haittoja voidaan tehokkaasti ehkäistä kulunohjauksella, reitittämällä kulku kestäville alueille ja tarpeen mukaan kestäväimmällä esimerkiksi märkiä kohtia.

Metsähallituksen luontopalvelut vastaavat suojeltujen valtion maiden hoidosta ja käytöstä. Luontopalvelut toteavat: *"Luonnonsuojelu-, erämaa- ja ulkoilulaki sallivat lähtökohtaisesti maastopyöräilyn jokamiehenoikeuden nojalla myös luonnonsuojelu-, erämaa- ja retkeilyalueilla. (...). Metsähallitus on edistänyt maastopyöräilyn olosuhteita viime aikoina aktiivisesti. (...). Uudet periaatteet korostavat suojelualueiden vetovoimaisuutta luontokohteina ja kiinnostavina paikkoina harjoittaa luontoliikuntaa, kuten maastopyöräilyä."*

<https://www.suomenlatu.fi/media/vaikuta/pyorailytiedostot/aaa-ohjeita-reittien-kehittajille/aa-maastopyorailyn-olosuhdetyo-metsahallituksessa.pdf>

Lähtökohtaisesti pyöräilyn tulisi olla sallittua myös muiden maanomistajien suojelualueilla, ellei todellista perustetta kieltoon ole.

LIITTEET

- 1) Vantaan kaupungilta saatu kuva otsikolla "kuluminen Silvola"